

סיפורי מעשיות

פארן שבת טיש

פרשת נשא, יד סיון
תשפ"ב לפרט קטן

ארויסגעגעבן דורך אונזרות היכל הקודש הרמ"ב

לשון רבינו ז"ל

ויהי היום און עס איז גיווען איין גרויסער סוחר זייער איין גרויסער סוחר ער האט גיחאט משא ומשן אין דער גאנצער וועלט, און ער האט גיחאט איין בן יחיד. דער סוחר איז שוין גיווען אלט. אמאל האט גיזאגט דער זון צום פאטער באַזשער דו ביסט שוין אלט. און איך בין גאר יונג און דייע נאָמנים געבין אויף מיר גאר קיין השגחה ניט. וואס וועט זיין דו וועסט שטארבן און איך וועל בלייבן אליין וועל איך גאר ניט וויסן וואס צו טון. בלבן גיב מיר א שוף מיט סחורה וועל איך גיין אויף דעם ים כדי איך זאל גיניט ווערן אין משא ומשן. האט אים דער פאטער גינעבין א שוף מיט סחורה. און ער איז גינאנגען אין מדינות און האט פאר קויפט די סחורה און האט גיקויפט אנדערע סחורה און האט זייער מצליח גיווען.

ווייל דער עיקר חינוך איז וואס דער קינד זעט ביים טאטען, אז דער טאטע גייט אין שוהל דאווענען וועט דער קינד אויך גיין דאווענען, אז דער קינד זעט ווי דער טאטע לערנט וועט דאס קינד אויך לערנען. אבער אז דער טאטע ליגט אין געלט, די גאנצע קאפ ליגט אים אין געלט וועט דאס קינד אויך נישט וויסן פון עפעס אנדערש. ממילא האט דער קינד אזוי גערעדט צום טאטען. און דער ראש ישיבה איז אריין אין א שמועס פון פיבוד אב ואם, אז א טאטע וואס ליגט אין לערנען און דאווענען, זיין קאפ ליגט אים נישט אין געלט, אזא טאטע ווען ער וועט עלטער ווערן וועלן זיינע קינדער אלעס טון פאר אים, ווי פארנומען די קינדער וועלן זיין, וועלן זיי נאכאלץ העלפן דעם <<<

א ווארט אויף די פרשה

מוהרא"ש האט נאכגעזאגט פון דער הייליגער צדיק ר' מאיר'ל פון פרעמישלאן זי"ע, ער טייטש דעם פסוק (במדבר ז, יד): "כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת" - "כף אחת", כף איז א לשון פון איינבייגן (כפיפה), אז א מענטש בייגט זיך איין זיין גאון פאר זיין ווייב, "עשרה זהב מלאה קטרת", וועט ער ווערן רייך און האבן שפע. (עצתו אמונה)

האט דער ראש ישיבה געזאגט, אז מוהרא"ש שרייבט אין גהרי אפרסמון לכאורה ווי קומט צו א זעהן זאל רעדן צו זיין טאטע מיט אזא חוצפה "דו ביסט שוין אלט" "דו וועסט שטארבן"? גאר דער תירוץ איז אז א קינד לערנט זיך אפ פונעם טאטען, ווי אזוי דער טאטע פירט זיך אזוי זענען די קינדער, אז דער טאטע ליגט אין געלט, און געלט איז ביי אים א תכלית, דעמאלט איז ביים קינד אויך דער עיקר דאס געלט. עס איז א טעות פון מענטשן וואס מיינען אז חינוך איז תלוי אין "איך וועל אים זאגן אז ער זאל דאווענען, איך וועל אים זאגן אז ער זאל לערנען", אדער "איך וועל אים שלאגן און שטויסן",

טאטען, אָבער אַ טאטע וואס האט נישט געטראכט פון תכלית, נאר פארנומען געווען מיט נארישקייטן ווען ער ווערט אלט נעמען אים זיינע קינדער און לייגן אים אריין אין אַ האום.

דער ראש ישיבה האט דערצייילט פון דער בעל הבית פון אונזער קעמפ, א איד, אָבער זיין קאפ איז אלע יארן געליגן נאר אין משא ומתן - אין געלט, פארקאר איז זיין ווייב קראנק געווארן זענען זיינע קינדער געקומען און איר אנגעשולעפט אויף אפאר טעג און געלאזט אויסגיין פאר הינגער, די גאנצע קעמפ האט גערעשט מיט דעם, וואס קינדער קענען טון מיט זייער מאמען, אָבער ווייל דער טאטע איז געליגן אין נארישקייטן האט פאר די קינדער נישט אינטערעסירט זייער מאמע. זיי האבן געזאגט אז זיי זענען זייער פארנומען, זיי האבן נאר יעצט צייט, האבן זיי אליינס אויסגעשטעלט דעם יום הפטירה פון זייער מאמען, און די יום הקבירה די לונה אלעס זאל שטימען מיט זייער ביזנעס.

דער ראש ישיבה איז אריין אין א שמועס אז עלטערן און מלמדים דארפן זען אז עס זאל הערשן א רוח פון שמחה אינדערהיים / אין חדר, ווייל אז קינדער זען אז אידישקייט איז א געשמאקע זאך ביי זייער טאטען רבי'ן וכדומה ווילן זיי דאס נאכטון; קינדער באמערקן אויפן טאטע אפילו אן דעם וואס דער טאטע שרייט אָדער שמייכלט - צי זייער טאטע איז רואיג און פרייליך אָדער נערוועז, קינדער פילן אלעס.

מוהרא"ש האט מיר געשריבן (די חלקים אשר פנחל לשון הקודש קומען יעצט ארויס) אז איך זאל זען אז אין ישיבה זאל הערשן א "רוח שמחה", ווייל אז די בחורים זאלן אננעמען די דרשות פון תורה און תפלה און די זיסקייט פון מצות דארפן זיי פילן אז דאס איז געשמאק.

געווענליך אין ישיבות האט מען מורא אז די בחורים זענען פרייליך, ווייל אפשר וועלן זיי ווערן בהוללות; אָבער דער רבי זאגט (ליקוטי מוהר"ן) אז עס איז גרינגער צו ווערן פון ערנסט דערביטערט, ווי צו ווערן פון פרייליך צעלאזט.

דער רבי האט געזאגט פאר ר' נתן אז מען קען אים מיט אלעס נאכמאכן חוץ פון זיין שטענדיגע ערנסטקייט, ווייל מען קען צוקומען צו ווערן דערביטערט; מען הייבט אן צו טראכטן וואס איז שוין מיין דאווענען חשוב, וואס איז מיין לערנען חשוב, וויאזוי קוקט עס אויס ביים אייבערשטן, אזוי הערט מען אינגאנצן אויף צו דאווענען, דער רבי זאגט אז א מענטש זאל מאכן איין מאל א טאג א חשובן הנפש וויאזוי זיין דאווענען און לערנען קוקט אויס, אָבער א גאנצן טאג זאל ער זיך פרייען מיט די מצות וואס ער טוט, דער אייבערשטער פירט זיך מיט יעדע מצוה וואס מען טוט. די זעלבע מוז א מלמד זען אז אין חדר זאל הערשן א רוח פון שמחה, מען דארף זינגען און טאנצן מיט קינדער.

דער אייבערשטער האט מיר געגעבן די זכיה אז איך לערן שוין מיט בחורים צוועלף יאר און פאר די ישיבה האב איך אויך געלערנט מיט בחורים, האב איך געזען אן אינטערעסאנטע זאך עס קען זיין א בחור זאל באקומען שלעכטע חברים וואס ווילן אים פארפירן, אָבער אויב קומט ער פון א שטוב א געזונטע שטוב א פרייליכע שטוב קען קיינער אים נישט אנוועק נעמען פון זיין טאטע.

לשון רבינו ז"ל

דער ווייל ווי ער איז גיווען אויף דעם ים האט ער דער זעהן די ביימער וואס די בת קיסר איז דארט גיזעסן. האבן זיי גימיינט דאס איז איין ישוב. האבן זיי גינאלט אהין צו גיין. ווי זיי זענען נאהנט גיקומען האפען זיי דער זעהן אז דאס איז ביימער האבן זיי זיך גינאלט אום קערין. דער ווייל האט דער בן הסוחר איין קוב גיטאן אין ים אריין האט ער דארט גיזעהן איין בוים און אויבן זיצט אזוי ווי א מענטש האט ער זיך גיטראכט

לשון רבינו ז"ל

אזי זיא צו אים אריין גינאנגען אזי דער שיף.
האט ער גיזעהן אז זי קען שפילן אזוי בלי זמר
און קען רעדן במה לשונות. האט ער זי גיפרייט
וואס זיא האט זי אים מזדמן גיווען.

נאך דעם אז זיי האבן שוין אן גהויבן גאנט
צו קומען צו זיין שטוב האט זי צו אים גיזאגט
דער יושר אזי אז ער זאל גיין אהיים און זאל
מודיע זיין, זיין פאטער און זיינע קרובים און
גוטע פריינד באשר ער פירט אזוי איין אשה
חשוכה זאלן זיי אלע איר גיין אקעגן און דער
נאך וועט ער וויסן ווער זיא איז (ווארן פריד
האט זיא אזוי מיט אים א תנאי אים גינאמען
אז ער זאל זיא ניט פּרעגן ווער זי איז ביז נאך
דער חתונה דעמולט וועט ער וויסן ווער זיא
איז) האט ער דרום מסכים גיווען ווי דער האט זיא
אים גיזאגט דער יושר אזי אזוי אז דו זאלסט אן
שיפּרין אלע מאטראסן וואס פירן די שיף לאזן
זיי וויסן אז זייער סוחר האט חתונה מיט אזוי איין
אשה האט ער זי גיפאלגט.

דאס אלעס איז געווען איר חכמה וויאזוי פטור צו
ווערן פון אים.

לשון רבינו ז"ל

און האט גינאמען זייער גוטן וויין. וואס ער
האט גיהאט אזוי דער שיף און האט זיי גיגע
בין, זענען זיי זייער שיפור גינוארין און ער איז
גינאנגען אהיים ער זאל מודיע זיין דעם פאטער

טאמער אזי ער זי טועה. האט ער גיזאגט די
איבריגע מענטשן וואס זיי זענען דארט גיווען.
האבן זיי א קוב גיטאן האבן זיי אזוי גיזעהן
ווי איין מענטש אזוי דעם בוים. האבן זיי זי
מישב גיווען זיי וועלן זי אהין צו שפירין.
האבן זיי גישיקט איינעם מיט א קליין שיפל און
זי האפען גישיקט אזי ים אריין כדי מען זאל דעם
שליח ווייזן ער זאל קענען טרעפן צום בוים אז
דער שליח אהין גינאנגען האט ער גיזעהן אז
דארט זיצט איין מענטש האט ער זיי גיזאגט.

אזי ער אליין אהין גינאנגען (דחינו דער בן
הסוחר) האט ער גיזעהן אז זי זיצט דארט
(דחינו די בת קיסר פנ"ל) האט ער איר גיזאגט
אז זי זאל אראפ גיין. האט זיא אים גיזאגט אז
זי וויל ניט אריין גיין אזי דער שיף ביז ער זאל
איר צו זאגן אז ער זאל זי ניט אן רירן ביז
ער וועט קומען אהיים און וועט מיט איר חתונה
האבן בדת האט ער איר צו גיזאגט.

אזי דער ראש ישיבה אריין אין א שמועס אז א
מענטש ווערט פארפירט פון שלעכטע זאכן, איינער
רופט צו עבירות, און מען קען נישט לויז ווערן פון
יענעם, דארף מען גיין מיט חכמה, מען זאגט יענעם
ווארט מיר דארט און דער ווייל אנטלויפט מען, אזוי
ווי די בת קיסר וואס האט זיכער נישט געוואלט
חתונה האבן מיט דעם בן הסוחר ווייל זי האט שוין
געהאט איר שידוך, אבער זי האט געוואוסט אז זי
קען נישט פטור ווערן פון אים, איז זי געגאנגען מיט
חכמה און אים געזאגט אז ער זאל איר נישט אנרידן
ביז די חתונה וכו' ביז זי האט זיך ארויסגעדרייט
פון אים און איז אנטלאפן.

מיט די פֿרײַנד. און די מאַטראַסין האָבן זיך פֿאַר
שיפּרט אוןזענען אַרויס גינאַנגען פֿון דער שיף
און זענען אַנדער גיפֿאַלן שיפּר.

דער ווייַל ווי זיי האָבן זיך אָן גיגרייט צו גיין
איר אַקעגין מיט דער גאַנצער משפּחה דער ווייַל
איז זי גינאַנגען און האט אָפּ גיבונדן די שיף פֿון
דעם פֿאַרטין און האט צו לאַזט די לאַווינטן און
איז אַוועק מיט דער שיף און די גאַנצע משפּחה
זענען גיקומען צו דער שיף און האָבן קיינעם נישט
גיפֿונען. איז דער סוחר זייער פֿרוגן גווען אויף
דעם זון. און דער זון שרייט גלייבט מיר איך
האַב גיפֿראַכט אַ שיף מיט סחורה וכו' פֿנ"ל.
און זיי זעקן גאר נישט. האט ער אים גיזאגט פֿרעג
דיר די מאַטראַסין איז ער גינאַנגען זיי פֿרעגין
און זיי ליגן שיפּר. גאָר דעם זענען זיי אויף
גיפֿטאַנען די מאַטראַסין. האט מען זיי גיפֿרעגט
און זיי ווייסן גאר נישט וואס מיט זיי האט זיך
גיטאן גאר זיי ווייסן אז מען האט גיפֿראַכט אַ
שיף מיט דעם אַלימען און ווייסן נישט ווי זי איז.
איז דער סוחר זייער פֿרוגן גיזאגן אויף זיין
זון און האט אים פֿאַר טריבן פֿון זיין שטובּ אז ער
זאל אויף זיינע אויגן נישט קומען. איז דער זון
אַוועק נע ונד. און זי (דחיינו די בת קיסר) איז
גינאַנגען אויף דעם ים.

זעט מען פֿון דעם וואס איז צום סוף געווארן פֿון
דער בן הסוחר וואס האט גערעדט צום טאטען מיט
חוצפּה "דו ביסט שוין אַלט, דו גייסט שטאַרבן",
צום סוף איז ער געבליבן אָן גאַרנישט, ער האט
אַלעס פֿאַרלוירן און מען האט אים פֿאַרטריבן מיט
בזיונות.

דערנאָך איז דער ראש ישיבה אריין אין אַ שמועס
פֿון שלום בית; אז מען גייט אַהיים דאַרף מען זען צו
רעדן שייין צו די ווייב, בפֿרט אינגע אינגעלייט, - עס
זעט אויס אינטערעסאַנט אז מען רעדט שבועות פֿון
דעם, אין אַנדערע פֿלעצער געהערט דעם שמועס
פֿאַר דאַקטורים, אָבער ביים רביין איז שלום בית
געווען אן עיקר, דער רבי האט אַסאַך גערעדט פֿון
דעם.

אז מען לעבט בְּשֵׁלוֹם רוהט די שְׂכִינָה אין שְׂטוּב
און אז דער שְׂכִינָה איז אין שְׂטוּב איז דא אַלעס.
מען האט דא אַ חתן; יעדע פֿאַרפֿאַלק קומען פֿון
צוויי אַנדערע שטובֿער, ביי אַיינעם איז דא אַ מנהג
וואס ביים צווייטן איז דאס אַ געלעכטער, לְמִשְׁלַל,
ביי אַיינעם איז דא אַ מנהג שוין דורי דורות פֿון אַלע
זיידעס ארויף אז מען טינקט אַיין די חלה ביי די
סעודה אין די גרעיפֿ דשוס..., ביים אַנדערען איז
דאס נישט קיין מנהג, גאר סתם אַ געשמאַק... אזוי
איז עס אויך פֿאַרקערט, דאַרף מען וויסן אז מען
דאַרף צוזאַמען בויען אַ נייע שְׂטוּב.

עס האט פֿאַסירט ביים הייליגן מגיד פֿון מעזריטש
זכֿר צדיק לְבִרְכָה אז אַיינמאַל האט ער געבעטן זיינע
תלמידים אז זיי זאלן מקרב זיין אַ געוויסן עושר
צו אים, און ווי גאר דער עושר איז מקורב געווארן
און האט אַנגעהויבן צו לערנען און דאווענען האט
פֿאַסירט אז ער האט פֿאַרלוירן זיין גאַנצע געלט,
האט דער רבי געזאגט אז דאס קומט ווייל הרוצה
לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין וְהַרוֹצֵה לְהַחֲכִים יִדְרִים, מְמִילָא קען
מען נישט האָבן בייִדע, האט אָבער דער רבי געזאגט
אז אויב אַ מענטש איז זיך אינגאַנצן מבטל, ער איז
גאַרנישט ביי זיך, עס איז גאר דא דער אַייבערשטער,
דעמאַלט איז ער נישט תּוֹפֵס מְקוּם קען ער האָבן
ביידע; די זעלבע איז מיט יעדע אינגערמאַן אז ער
וויל גאַרנישט און ער איז גאַרנישט - ער איז נישט
תּוֹפֵס מְקוּם, דעמאַלט קען ער אַלעס האָבן.
אז מען וועט פֿאַלגן דעם רביין וועט מען האָבן אַ
שיין לעבן.

(יום ב' דשבועות תש"פ אצל ספורי מעשיות)

